

Avdelningen för register och statistik
Statistik 2
Kristina Klerdal

Det statistiska registrets framställning och kvalitet – Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Här beskrivs registret över verkställda och beslutade insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade med undantag för insatsen rådgivning och annat personligt stöd.

Referenstid

Registret upprättas årligen och rör insatser vid ett visst referensdatum:

- Den 1 juni för åren 1999 och 2000 – individdata med personnummer.
- Den 1 september för åren 2001 och 2002 – individdata med personnummer.
- Den 1 oktober för 2003 och framåt – individdata med personnummer.

Innehållsförteckning

<i>Det statistiska registrets framställning</i>	3
F1 Det statistiska registrets sammanhang	3
F2 Utformning av framställningen	3
F2.1 Det statistiska registrets innehåll i stora drag	3
F2.2 Datakällor	4
F2.3 Tidsaspekter	4
F2.4 Insamlingsförfarande	4
F2.5 Bearbetningar med granskning	5
F3 Genomförande	7
F3.1 Kvantitativ information	7
F3.2 Avvikelser från utformningen	7
<i>Det statistiska registrets kvalitet</i>	7
K1 Relevans	7
K1.1 Ändamål och informationsbehov	7
K1.2 Registrets innehåll	8
K2 Tillförlitlighet	9
K2.1 Tillförlitlighet totalt	9
K2.2 Osäkerhetskällor	10
K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt	11
K3 Aktualitet och punktlighet	11
K3.1 Framställningstid	11
K3.2 Frekvens	12
K3.3 Punktlighet	12
K4 Tillgänglighet och tydlighet	12
K4.1 Tillgång till registret	12
K4.2 Informationsspridning	12
K4.3 Dokumentation	12
K5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	12
K5.1 Jämförbarhet över tid	12
K5.2 Sammanvändbarhet med andra register	12
<i>Allmänna uppgifter</i>	13
U1 Sekretess och personuppgiftsbehandling	13
U2 Bevarande och gallring	13
U3 Uppgiftsskyldighet	13
U4 EU-reglering och internationell rapportering	14
U5 Historik	14
U6 Kontaktuppgifter	14
Versionshistorik	14
<i>Bilaga 1 Beskrivning av insatserna</i>	15

Det statistiska registrets framställning

F1 Det statistiska registrets sammanhang

Socialstyrelsen förvaltar en rad personnummerbaserade register som används som underlag för statistik och forskning rörande hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. Registret över insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är ett av Socialstyrelsens fem socialtjänstregister. Registret innehåller uppgifter om verkställda och beslutade insatser enligt LSS. Insatserna ska vara pågående vid mättillfället, dvs. den 1 oktober.

Uppgifter om personer som har assistansersättning från Försäkringskassan enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110) ingår inte i registret. Inte heller uppgifter om de personer där kommunen svarar ekonomiskt och/eller praktiskt för tillfälligt utökad assistans i samband med ordinarie assistents sjukdom eller annan frånvaro ingår i registret.

F2 Utformning av framställningen

F2.1 Det statistiska registrets innehåll i stora drag

Registret innehåller uppgifter om verkställda och beslutade insatser enligt LSS med undantag för insatsen rådgivning och annat personligt stöd (9 § 1 LSS). Insatsen rådgivning och annat personligt stöd kommer fortsättningsvis i denna text benämnas råd och stöd. Uppgifter om insatsen råd och stöd samlar Socialstyrelsen in i en separat insamling som aggregerad mängdstatistik där regionerna ofta är uppgiftslämnare. I bilaga 1 finns en beskrivning över de tio insatserna som finns i LSS. För att ha rätt till insatser enligt LSS måste personen tillhöra någon av de tre grupperna i LSS personkrets som definieras i 1 § 1–3 LSS. Uppgifterna till registret samlas in en gång om året från landets samtliga kommuner och avser förhållandena den 1 oktober innevarande år. Under åren 1996–1998 samlades uppgifterna in som aggregerad mängdstatistik per kommun, men sedan 1999 finns det ett personnummerbaserat register.

Insatsen personlig assistans (9 § 2 LSS) ges åt den som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till assistans för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Om personen behöver personlig assistans som i genomsnitt omfattar mer än 20 timmar i veckan för grundläggande behov kan han eller hon ha rätt till assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken från Försäkringskassan. Uppgifter om denna ersättning, och därtill hörande uppgifter om timmar av assistans, ingår alltså inte i registret. Inte heller uppgifter om de personer där kommunen svarar ekonomiskt och/eller praktiskt för tillfälligt utökad assistans i samband med ordinarie assistents sjukdom eller annan frånvaro ingår i registret.

F2.2 Datakällor

Årlig insamling från kommuner på individnivå för personer med verkställda och beslutade insatser enligt LSS. Kommunerna är skyldiga att extrahera denna information ur sina administrativa system och rapportera till Socialstyrelsen, där uppgifterna sammanställs till ett nationellt register.

F2.3 Tidsaspekter

Kommunerna ska lämna uppgifter till Socialstyrelsen senast den 25 oktober varje år. Uppdatering av registret med data för ett nytt år sker i samband med att den officiella statistiken om insatser enligt LSS publiceras i april, året efter att kommunerna rapporterade uppgifterna. Uppdateringar och rättningar från kommunerna sker även efter att nytt år har tillgängliggjorts, se K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt för en utförlig beskrivning.

F2.4 Insamlingsförfarande

F2.4.1 Datainsamlingsmetoder och leverantörer

Skyldighet att rapportera in uppgifter till registret sker med stöd av förordningen (2004:16) om utlämnande av uppgifter som avser stöd och service till vissa funktionshindrade. Specificering av vad och hur inrapportering ska ske finns definierat i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2005:21) om kommunens skyldighet att lämna uppgifter om statistik om stöd och service till vissa funktionshindrade. Föreskrifterna är utarbetade efter samråd med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Uppgifterna samlas in en gång per år på individnivå från kommunerna till Socialstyrelsen. Inrapporteringen omfattar alla uppgifter om verkställda och beslutade insatser oavsett om insatsen har utförts i enskild eller kommunal regi. Kommunerna ansvarar för processen där data extraheras från deras administrativa system. Den kan därför skilja sig åt mellan olika kommuner. Insamlingen sker dels direkt från kommuner, men kan även ske via kommuners systemleverantörer.

F2.4.2 Mätning

Data samlas in enligt gällande föreskrifter. Förtydligande av vad som ska samlas in återfinns på Socialstyrelsens webbplats. Kommunerna styr själva över vilka administrativa system de använder för att hålla denna information, och även över de processer de behöver för att extrahera information ur systemen.

F2.4.3 Brister i leveranser

Kommunerna rapporterar genom att skicka in data i form av textfiler via portalen Filip på Socialstyrelsens webbplats. Vid inrapportering sker en automatisk återkoppling (se F2.5.3 Rimlighetskontroller) där avvikelser återrapporteras som varningar alternativt fel. Om en återkoppling anger fel accepteras inte den inrapporterade filen. Påminnelser vid uteblivna leveranser eller kvarstående fel sker framförallt via e-post, men telefonkontakt från Socialstyrelsens inrapporteringsfunktion förekommer också.

Kommunerna bekräftar årligen att inrapporterade uppgifter är korrekta i en blankett för godkännande av inrapporterade uppgifter av insatser enligt LSS. Det är socialchefen eller motsvarande i kommunerna som skriver under blanketten.

Blanketten finns på Socialstyrelsens portal Filip. I blanketten bekräftar kommunerna att den sammanställning av uppgifter som Socialstyrelsen har tagit fram baserat på de av kommunen inskickade uppgifterna är korrekt, och godkänner inrapporterade uppgifter. Om kommunen i ett senare skede önskar göra någon ändring eller komplettering behöver kommunen skicka in en ny fil med korrekta uppgifter, samt fylla i en ny blankett för godkännande av inrapporterade uppgifter.

F2.5 Bearbetningar med granskning

F2.5.1 Kodning

Ej relevant.

F2.5.2 Dubblettkontroller

Individer vars uppgifter ingår i registret kan få insatser av flera kommuner samtidigt, men det får inte vara samma insats. Om kommunerna rapporterar att en individ har fått samma insats av fler än en kommun kontaktar Socialstyrelsen berörda kommuner, som får besluta om vilken kommun som ska rapportera in uppgifterna om den individen.

F2.5.3 Rimlighetskontroller

Efter att kommunerna har rapporterat uppgifter genereras en automatiserad återkopplingsfil som innehåller uppgifter om antal personer med respektive insats. Det ger kommunerna en möjlighet att kontrollera att de har rapporterat in uppgifter om rätt antal individer per insats. Utöver det görs följande kontroller som genererar ett fel, vilket gör att kommunerna måste justera filen innan den kan rapporteras:

- Att personnumret är korrekt.
- Att personen inte är avliden vid mätdatumet, dvs den 1 oktober.
- Att personkrets har angetts.
- Att korttidstillsyn för skolungdomar ges endast från och med det år personen fyller 12 år till och med det år han eller hon fyller 23 år.
- Att en person endast har en boendeinsats enligt LSS.
- Att samma person inte har både insatsen daglig verksamhet och insatsen korttidstillsyn för skolungdomar. Ändrad till en varning från och med 2020.
- Att ett och samma personnummer endast förekommer en gång per kommun.
- Att varje person har minst en insats.
- Att samma person inte rapporterats med samma insats från flera kommuner.
- Att familjehem för barn och ungdomar ges till och med det år personen fyller 25 år.
- Att bostad med särskild service för barn och ungdomar ges till och med det år personen fyller 25 år.
- Att bostad med särskild service för vuxna tidigast ges från och med det år personen fyller 17 år.
- Att annan särskilt anpassad bostad för vuxna ges tidigast från och med det år personen fyller 17 år.
- Att personer som har fått insatsen daglig verksamhet tillhör grupp 1 och 2 i LSS personkrets.
- Att daglig verksamhet ges tidigast från och med det år ungdomen fyller 16 år.

Avvikelser enligt ovan har ansetts orimliga, och uppgiftslämnarna har åtgärdat samtliga sådana variabelvärden innan registret ansetts färdigt. Ej tvingande kontroller har gjorts om:

- Personer äldre än 70 år har insatsen daglig verksamhet.

Fram till 2020 har ej tvingande kontroller gjorts om:

- Antal timmar personlig assistans per månad var fler än 175.
- Antal timmar ledsagarservice per månad var fler än 45.
- Antal timmar avlösarservice per månad var fler än 45.
- Antal dagar korttidsvistelse per månad var fler än 11.
- Personer äldre än 70 år har insatsen daglig verksamhet.

Dessa avvikelser påpekas för uppgiftslämnarna, som ombeds att verifiera eller revidera uppgifterna. Registret har dock tillgängliggjorts även om dessa avvikelser har kvarstått.

Sedan 2021 görs följande kontroller som genererar ett fel, vilket gör att kommunerna måste justera filen innan den kan rapporteras:

- Antal timmar personlig assistans per månad var fler än 744.
- Antal timmar ledsagarservice per månad var fler än 744.
- Antal timmar avlösarservice per månad var fler än 744.
- Antal dagar korttidsvistelse per månad var fler än 31.

För insamlingen 2022 har gränsen för antal timmar personlig assistans ändrats till 1488. Det beror på att gränsen på 744 beslutade timmar per månad var för låg då ett mindre antal kommuner har beslut på fler än 744 timmar personlig assistans per månad. Dessa kommuner får nu rapportera korrekta uppgifter till registret.

När inrapporteringen är godkänd eller godkänd med varningar får kommunerna en jämförelserapport rörande förra årets inrapportering. Det ger kommunerna en möjlighet att kontrollera att de har rapporterat uppgifter om rätt antal individer per insats. Sedan 2021 görs även jämförelsekontroller med tidigare inrapporterade uppgifter. När större avvikelser upptäcks kontaktas berörda kommuner som ombeds att kontrollera och vid fel även korrigera inrapporterade uppgifter.

F2.5.4 Imputeringar

Inga imputeringar görs.

F2.5.5 Modellbaserade beräkningar

Inga modellbaserade beräkningar görs.

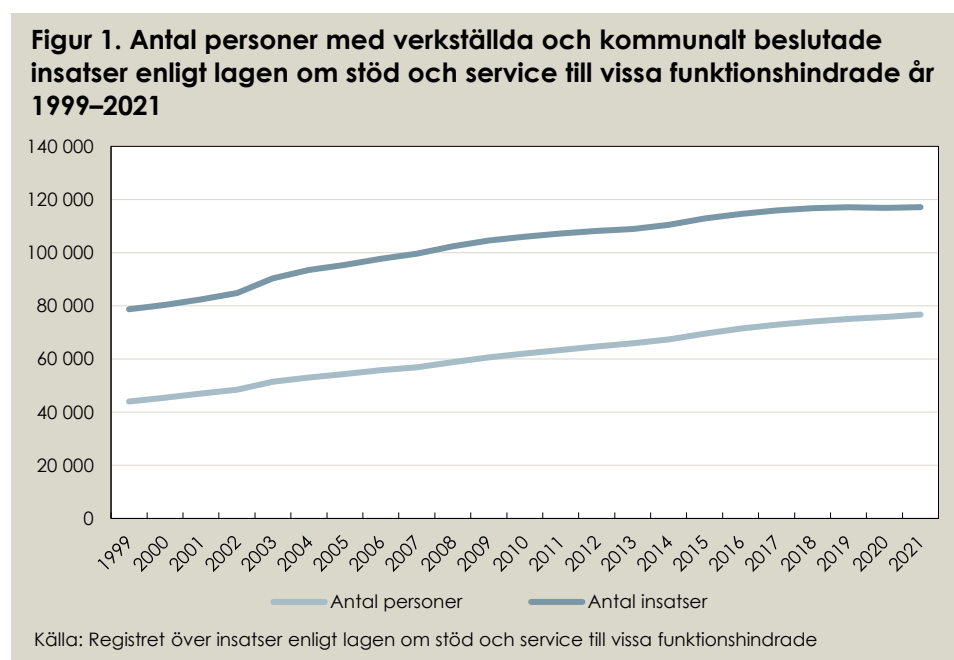
F2.5.6 Jämförelser med andra register och datakällor

Inrapporterade personer kontrolleras mot dödsorsaksregistret (DORS) vilket gör att det inte är möjligt för kommunerna att rapportera personer som var avlidna den 1 oktober.

F3 Genomförande

F3.1 Kvantitativ information

I figur 1 visas uppgifter om antal personer med insats enligt LSS den 1 oktober 1999–2021 och antal insatser enligt LSS den 1 oktober 1999–2021.

F3.2 Avvikelser från utformningen

Under perioden 1999–2003:

- mellan 2 000 till 3 000 personer årligen fick av oklar anledning värdemängden 4 på personkretsen. Dessa personer tillhör grupp 3.
- uppgift om bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad enligt 9 § 9 LSS rapporterades ihop som boende vuxna. Från och med 2004 särreporterar kommunerna bostad med särskild service och annan särskilt anpassad bostad.

Under perioden 2004–2006:

- Uppgift om personkrets och uppgift om boendekommun för personer som har boende enligt LSS samlades inte in till registret.

Det statistiska registrets kvalitet

K1 Relevans

K1.1 Ändamål och informationsbehov

K1.1.1 Registrets ändamål

Registrets huvudsyfte är att kunna framställa registerbaserad statistik om insatser för personer med funktionsnedsättning enligt LSS, samt att utgöra underlag för

forskning samt analyser på nationell nivå. Registret används också som underlag i det nationella systemet för utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner. Syftet med utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamheten enligt LSS. Utjämningsystemet regleras genom lag om utjämning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade (SFS 2008:342). Mer detaljerade föreskrifter finns i förordningen SFS 2008:776.

I förarbetena till LSS framgår att kommunerna rekommenderas att lämna viss ersättning till deltagare i daglig verksamhet (9 § 10 LSS). Denna ersättningen kallas för habiliteringsersättning. För att stödja kommunerna i deras arbete att stimulera deltagande i daglig verksamhet fördelar Socialstyrelsen årligen ett statsbidrag till kommunerna. Av villkoren för statsbidraget framgår att för att ta del av medlen ska kommuner betala ut habiliteringsersättning till personer som deltar i daglig verksamhet. Syftet med statsbidraget är att införa, bibehålla eller höja en låg habiliteringsersättning till dem som deltar i daglig verksamhet. Hur mycket medel som varje kommun kan rekvirera framgår av Socialstyrelsens fördelningsnyckel för ändamålet. Denna är framräknad utifrån antalet deltagare som finns i daglig verksamhet i kommunen, enligt den officiella statistiken som Socialstyrelsen årligen publicerar. Statsbidraget som ska fördelas efter rekvisition omfattar totalt 350 000 000 kronor under 2022.

K1.1.2 Registeranvändares informationsbehov

Registret ligger till grund för officiell statistik om insatser enligt LSS. Det ger även underlag för forskning, opinionsbildning och politisk verksamhet.

K1.2 Registrets innehåll

K1.2.1 Objekt och population

Registret innehåller uppgifter om personer som har verkställda och beslutade insatser enligt LSS med undantag för insatsen råd och stöd. Uppgifter om personer som har beviljats assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken från Försäkringskassan ingår inte i registret. De utgör en väsentlig del av samtliga personer med personlig assistans. Inte heller de personer där kommunen svarar ekonomiskt och/eller praktiskt för tillfälligt utökad assistans i samband med ordinarie assistents sjukdom eller annan frånvaro ingår i registret.

K1.2.2 Variabler

Registret omfattar följande variabler:

- personkretstillhörighet enligt 1 § LSS, vilket definierar på vilken grund insatsen ges. Det finns tre grupper i LSS personkrets som definieras 1 § 1–3 LSS.
 - Grupp 1 omfattar personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
 - Grupp 2 omfattar personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
 - Grupp 3 omfattar personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

- Uppgifter om verkställda och beslutade insatser enligt LSS med värdemängden 1 om personen har insatsen och 0 om personen inte har insatsen. Insatserna ska vara pågående vid mättillfället den 1 oktober.
 - personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. Endast uppgifter om personer med kommunalt beslutat personlig assistans ingår i registret. Uppgifter om de personer som har beviljats assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken genom Försäkringskassan ingår inte. De utgör ungefär två tredjedelar av samtliga personer med personlig assistans. Inte heller uppgifter om de personer där kommunen svarar ekonomiskt och/eller praktiskt för tillfälligt utökad assistans i samband med ordinarie assistents sjukdom eller annan frånvaro ingår i registret.
 - ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS
 - kontaktperson enligt 9 § 4 LSS
 - avlösarservice enligt 9 § 5 LSS
 - korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS
 - korttidstillsyn enligt 9 § 7 LSS
 - familjehem enligt 9 § 8 LSS
 - bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 LSS
 - bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS
 - annan särskilt anpassad bostad enligt 9 § 9 LSS
 - daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS
- vilken kommun som insatsen utförs i och vilken som fattat beslutet
- antal beslutade timmar per månad för pågående insatser avseende
 - personlig assistans
 - ledsagarservice
 - avlösarservice
- antal beslutade dygn per månad för pågående insatser avseende korttidsvistelse.

För en detaljerad beskrivning av de variabler som ingår, se variabelförteckningen.

K1.2.3 Referenstider

Registret har ett mättillfälle varje år, och saknar information om verkställda insatser som avslutats innan (och därmed inte är pågående) vid detta datum. Personer som tillhör målgruppen vid mättillfället ingår i registret. Mättillfället var:

- Den 1 juni för åren 1999 och 2000.
- Den 1 september för åren 2001 och 2002.
- Den 1 oktober för 2003 och framåt.

K2 Tillförlitlighet

K2.1 Tillförlitlighet totalt

Eftersom registret används som underlag i det nationella systemet för utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner har kommunerna ett särskilt intresse av att lämna korrekta uppgifter vilket påverkar kvaliteten positivt. Baserat på detta antas tillförlitligheten i uppgifterna vara hög och kommunerna ändrar sällan sina

inrapporterade uppgifter i efterhand med vissa undantag, se K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt.

K2.2 Osäkerhetskällor

K2.2.1 Täckning

Registrets täckning är komplett, men uppgifter från enstaka kommuner kan saknas när den officiella statistiken publiceras i april, året efter att kommunerna har lämnat uppgifter. Dessa kommuner brukar alltid vid ett senare tillfälle lämna in uppgifter vilket gör att registret är komplett för samtliga år utom eventuellt för det senaste året. Anledningen till att kommunerna alltid lämnar uppgifter är att registret används som underlag i det nationella systemet för utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner vilket gör att kommunerna har ett särskilt intresse att lämna uppgifter till registret.

K2.2.2 Mätning

Data samlas in enligt gällande föreskrifter. Förtydligande av vad som ska samlas in återfinns på Socialstyrelsens webbplats. Kommunerna styr själva över vilka administrativa system de använder för att hålla denna information, och processer för att extrahera information ur dessa.

Eftersom registret används som underlag i det nationella systemet för utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner har kommunerna ett särskilt intresse av att lämna korrekta uppgifter vilket påverkar kvaliteten positivt. Men inte alla uppgifter som kommunerna lämnar till registret används som underlag i utjämningen. De uppgifter som används i underlaget är:

- vilken kommun som verkställt och beslutat om insatsen
- personlig assistans enligt 9 § 2 LSS
- ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS
- kontaktperson enligt 9 § 4 LSS
- avlösarservice enligt 9 § 5 LSS
- korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS
- korttidstillsyn enligt 9 § 7 LSS
- bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 LSS
- familjehem enligt 9 § 8 LSS
- bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS
- daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS

Det betyder att det är rimligt att anta att kvalitén på följande variabler inte är lika hög:

- annan särskilt anpassad bostad enligt 9 § 9 LSS som sedan 2009 års utjämning inte längre ingår i underlaget.^{1,2} Utjämningen för år 2009 baserades på uppgifter som kommunerna lämnade för 1 oktober 2007.
- antal beslutade timmar per månad för pågående insatser avseende
 - personlig assistans
 - ledsagarservice

¹ Riksdagsbeslutet baserades på regeringens proposition *Förändringar i kostnadsutjämningen för LSS-verksamhet* (Prop. 2007/08:88), se sid 22.

² Till grund för regeringens förslag låg LSS-utjämningskommitténs betänkande *Utjämning av kommunernas LSS-kostnader – översyn och förslag* (SOU 2007:62), se sid 110–111

- avlösarservice
- antal beslutade dygn per månad för pågående insatser avseende korttidsvistelse.

K2.2.3 Bortfall

I ett färdigt register är det generellt inte möjligt att avgöra om det finns bortfall på variabelnivå, då frånvaro av värde tolkas som att insats inte getts. Följande variabler har dock bortfall i registret för samtliga individer under vissa år:

- Uppgift om personkrets och uppgift om boendekommun för personer som har boende enligt LSS samlades inte in till registret för åren 2004–2006.
- Uppgift om antal timmar per månad för personlig assistans, ledsagarservice och avlösarservice i hemmet samt antal dygn per månad för korttidsvistelse utanför det egna hemmet samlades inte in till registret under perioden 1999–2006.

K2.2.4 Bearbetningar

Inrapporterade uppgifter bearbetas inte vidare på Socialstyrelsen.

K2.2.5 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs.

K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt

Socialstyrelsen lämnar uppgifter om antalet insatser uppdelat per kommun till Statistiska centralbyrån (SCB) den 1 april, 1 juni, 10 september och 1 december varje år. Uppgifterna används som underlag för kommunalekonomisk utjämning av LSS-kostnader till kommunerna och avser inrapporterade uppgifter för föregående år. Dessa uppgifter publiceras på SCB:s webbplats, se SCB:s publiceringskalender för datum när statistiken publiceras. Det ger kommunerna ytterligare möjligheter att kontrollera att de har skickat in korrekta uppgifter, vilket en del kommuner väljer att göra. Efter SCB:s sista publicering i december måste kommuner som vill korrigerera de uppgifter som ligger till underlag för utjämningen skicka en överklagan till Skatteverket senast den 15 februari och skicka korrekta uppgifter till Socialstyrelsen senast den 25 februari året efter SCB:s sista publicering i december. Vanligtvis brukar mellan en och fyra kommuner varje år skicka en överklagan till Skatteverket. Därefter är det sällsynt att kommunerna korrigerar inrapporterade uppgifter.

K3 Aktualitet och punktlighet

K3.1 Framställningstid

Kommunerna ska lämna uppgifter till Socialstyrelsen om verkställda och beslutade insatser den 1 oktober varje år. Uppgifterna ska vara Socialstyrelsen tillhanda senast den 25 oktober samma år. Uppdatering av registret med data för ett nytt år sker i samband med att den officiella statistiken om insatser enligt LSS publiceras i april, året efter att kommunerna rapporterade uppgifterna. Det ger en framställningstid på drygt sex månader.

K3.2 Frekvens

Registret uppdateras en gång per år eller när kommunerna skickar in rättningar av redan inrapporterade uppgifter.

K3.3 Punktlighet

Registrets har framställts enligt plan.

K4 Tillgänglighet och tydlighet

K4.1 Tillgång till registret

Uppgifter ur registret kan lämnas ut för forsknings- och statistikändamål. Varje begäran till Socialstyrelsen om utlämnande sekretessprövas. För Socialstyrelsens statistiska register gäller statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Aggregerade data från registret är också tillgänglig i den officiella statistiken och via vår beställningsverksamhet.

K4.2 Informationsspridning

Information om registret och statistiken finns på Socialstyrelsens webbplats. Den officiella statistiken som baseras på registret publiceras årligen. Tidpunkt för detta anges i Socialstyrelsens publiceringskalender för statistik.

K4.3 Dokumentation

Registret dokumenteras ytterligare på Socialstyrelsens webbplats inklusive detaljerade beskrivningar av variabler och värdemängder.

K5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

K5.1 Jämförbarhet över tid

Under åren 1996–1998 samlades alla uppgifter om insatserna in som mängduppgifter. Från och med år 1999 har uppgifter över insatser, bortsett från insatsen råd och stöd, samlats in på personnummernivå. Det personnummerbaserade registret innehåller beslutade och verkställda insatser. Följande förändringar i insamlingen har skett som påverkar jämförelser över tid:

- bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS och annan särskilt anpassad bostad enligt 9 § 9 LSS rapporterades ihop som boende vuxna enligt 9 § 9 LSS. Från och med 2004 särrapporterar kommunerna bostad med särskild service och annan särskilt anpassad bostad.
- Uppgift om personkrets och uppgift om boendekommun för personer som har boende enligt LSS samlades inte in till registret för åren 2004–2006.
- Uppgift om antal timmar per månad för personlig assistans, ledsagarservice och avlösarservice i hemmet samt antal dygn per månad för korttidsvistelse utanför det egna hemmet har samlats in sedan år 2007.

K5.2 Sammanvändbarhet med andra register

För att få en fullständig bild av uppgifter om personer som har fått en insats enligt LSS bör även uppgifter hämtas från Försäkringskassan. Försäkringskassan ansvarar för att utreda och bevilja ersättning till statlig assistansersättning när de

grundläggande behoven överstiger 20 timmar i veckan. Personer som har beviljats assistansersättning genom Försäkringskassan utgör en väsentlig del av samtliga personer med personlig assistans. Samanvändbarhet är möjlig med andra personnummerbaserade register och datakällor. Notera att registret skiljer sig från flera andra nationella socialtjänstregister då uppgifter endast rör pågående verkställda och beslutade insatser den 1 oktober varje år, medan till exempel registret över insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning³ innehåller månadsvisa löpande uppgifter om insatser.

Allmänna uppgifter

U1 Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Uppgift som behövs för forsknings- och statistikändamål och uppgift som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförligt till den enskilde får dock lämnas ut, om det står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller EU:s dataskyddsförordning 2016/679⁴ samt lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Därutöver gäller vid behandling av personuppgifter lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och förordningen (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

U2 Bevarande och gallring

Registret över insatser enligt LSS är ett register där personuppgifter ska undantas från gallring. Registret omfattas av Riksarkivets föreskrifter (RA-MS 2020:22) om undantag från gallring och gallring hos Socialstyrelsen. Primäruppgifter, dvs. underlaget till registret, får gallras fem år från det att underlaget kommit in till myndigheten.

Registret är ett så kallat levande register, vilket innebär att löpande uppdateringar kan ändra data även historiskt. Omedelbar gallring av felaktiga uppgifter är tillåtet enligt RA-MS 2020:22, vilket medför att tidigare versioner av registret generellt inte sparas av Socialstyrelsen.

U3 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsen föreligger enligt lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, förordningen (2004:16) om utlämnande av uppgifter som avser stöd och service till vissa funktionshindrade samt enligt 15 a § LSS.

³ Regleras genom Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2016:86) om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter om insatser till äldre och personer med funktionshinder.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

U4 EU-reglering och internationell rapportering

Rapportering av statistik från registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade sker till Eurostat, OECD och WHO.

U5 Historik

LSS trädde i kraft den 1 januari 1994 och utgör en väsentlig del av den handikappreform som riksdagen beslutade om året innan. Målsättningen med all verksamhet enligt lagen är att underlätta det dagliga livet för personer med omfattande funktionshinder och främja full delaktighet i samhällslivet. Enskilda ska ges största möjliga inflytande över hur insatserna ges. Under åren 1996–1998 samlades uppgifterna in endast som aggregerad mängdstatistik per kommun. Sedan 1999 finns det ett personnummerbaserat register. Under åren 2004–2006 saknades insamling av uppgift om individens personkrets på grund av brister i lagstiftningen. Uppgifter om insatsen råd och stöd (9 § 1 LSS) samlar Socialstyrelsen in i en separat insamling som aggregerad mängdstatistik där regionerna ofta är uppgiftslämnare. Då insatsen råd och stöd numer huvudsakligen ges inom ramen för hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) är jämförelse över tid inte lämpligt för denna insats.

U6 Kontaktuppgifter

Frågor om registret kan skickas till funktionsbrevlådan för statistikenheternas team för socialtjänststatistik:

Enhet: Statistik 2

E-post: SOSTAT@socialstyrelsen.se

Telefon: 075 247 30 00

Versionshistorik

Version	Ändring	Datum
1.0	Dokumentet är nytt	2022-10-14

Bilaga 1 Beskrivning av insatserna

Lagen om LSS innehåller bestämmelser om tio olika insatser, med olika syften och innehåll. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov och utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv. (7 § LSS)

Rådgivning och annat personligt stöd enligt 9 § 1 LSS syftar till att tillförsäkra människor med stora funktionsnedsättningar och deras närstående tillgång till kvalificerat expertstöd från till exempel kurator, psykolog, sjukgymnast eller logoped.⁵

*Personlig assistans*⁶ enligt 9 § 2 LSS är ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade (grundläggande behov) (9 a § LSS). Om personen behöver personlig assistans som i genomsnitt omfattar mer än 20 timmar i veckan för grundläggande behov kan han eller hon ha rätt till assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.⁷ I de fall personen ansöker om assistansersättning är det Försäkringskassan som utreder, beslutar och betalar ut ersättningen. Det stöd som tillhandahålls genom assistansersättning motsvarar det stöd som tillhandahålls genom personlig assistans enligt LSS.⁸

Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS syftar till att underlätta för personer med omfattande funktionsnedsättningar att komma ut och delta i samhällslivet, till exempel att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter eller kulturlivet.⁹

Kontaktperson enligt 9 § 4 LSS syftar till att vara ett personligt stöd, för att bryta isolering och för att underlätta ett självständigt liv.¹⁰

Avlösarservice enligt 9 § 5 LSS syftar till att göra det möjligt för anhöriga att få avkoppling eller utträta sysslor utanför hemmet. Avlösarservice i hemmet kan erbjudas både som regelbunden insats och som en lösning vid akuta behov under hela dygnet.¹¹

Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS ges utanför det egna hemmet, bland annat för att en person med funktionsnedsättning ska få miljöombyte och rekreation eller för att ge närstående avlastning. Vistelsen kan arrangeras i olika former, till exempel i korttidshem, hos stödfamilj eller som lägervistelse.¹²

Korttidstillsyn enligt 9 § 7 LSS är en form av tillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år med funktionsnedsättning. Insatsen ges före och efter skoldagens slut, under lov dagar, studiedagar och längre lov.¹³

⁵ Prop. 1992/93:159 om stöd och service till vissa funktionshindrade s. 59 f.

⁶ Nya bestämmelser om personlig assistans träder i kraft den 1 januari 2023.

⁷ 51 kap. 3 § SFB.

⁸ 51 kap. 2 § första stycket SFB och prop. 2009/10:176 *Personlig assistans och andra insatser – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet*, s. 78.

⁹ Se Prop. 1992/93:159 s. 74.

¹⁰ Se Prop. 1992/93:159 s. 75 och 178.

¹¹ Se Prop. 1992/93:159 s. 77 och 178.

¹² Se prop. 1992/93:159 s. 77.

¹³ Se prop. 1992/93:159 s. 78 och 178.

Boende för barn enligt 9 § 8 LSS ges som boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn eller ungdomar. Insatsen ges till barn eller ungdomar som av olika skäl behöver bo utanför föräldrahemmet.

Boende för vuxna enligt 9 § 9 LSS ges som bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna. Insatsen ges i form av bostäder till personer i vuxen ålder som har behov av stöd, service eller omvårdnad som kan utformas på olika sätt. Gruppboende och serviceboende är de vanligaste formerna. En gruppboende är ett bostadsalternativ för personer med ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov där stöd kan ges alla tider på dygnet av en fast, kollektiv bemanning.¹⁴ I en gruppboende bör i regel bara tre till fem personer bo, enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2002:9) om bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS. En serviceboende består av ett antal lägenheter där de boende har tillgång till gemensam service och fast anställd personal. I annan särskilt anpassad bostad för vuxna ingår inte stöd av personal och inte omvårdnad.¹⁵

Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS innebär sysselsättning för en person med funktionsnedsättning som är i yrkesverksam ålder, som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Rätten till daglig verksamhet gäller endast personer som tillhör grupp 1 och 2 i LSS personkrets.¹⁶

¹⁴ Se prop. 1992/93:159 s. 86 och 179 f.

¹⁵ Se 9 e § LSS och prop. 1992/93:159 s. 86 f och s. 180.

¹⁶ Se 9 § 10 och 7 § första stycket LSS.